

OBSAH

I. Úvod

Kolektivní imaginace mezi folklorní komparatistikou a evropskou etnologii	13
Tři setkání s pérákem, 1945–1965–2015	13
Dosavadní výzkum fenoménu	22
Oborové zázemí knihy	32
Teoretické zázemí práce	42
Metodologická specifika	58

II. Zrození legendy

Pérák v české komunikativní paměti	63
„Skákalo to jako na pérách“ – První zmínky o pérákově	63
„Děvčata, o tom se radši nebavte“ – Pérák za druhé světové války	67
„Moje babička se hrozně bála péráka a komunistů“ – Pérák po druhé světové válce	82
Od přízraku ke smrtelníkovi – Pérákova podoba a povaha	90
Fosforový člověk – Bratislavská verze narativního komplexu	94
Franta Pérák, elektrický muž, skákavej – Alternativní označení péráka	100
Hrdina, nebo zločinec? – Pérákovy aktivity a motivace	109

III. Fantom industriálního věku

Kulturní evoluce péráka	119
Pérákoví předchůdci – <i>Spring-heeled Jack a prowling ghosts</i>	
19. století	120
Mýtus lidí periferie – Pérák jako hybridizovaná součást dělnické kultury	128
Podskalské, holešovické a libeňské strašidlo jako vernakulární spektakl	131
Pérákoví souputníci – Ruští <i>poprygunčiki</i> 20. let 20. století	144
Pérákoví potomci – <i>Hüpfemännchen</i> v poválečném Německu	159
Svět znovuoživeného mýtu – Folklor druhé světové války	168
Pérák jako regionální <i>oikotyp</i> mezinárodní putovní pověsti	175

IV. Sociální a kulturní funkce urbánní démonologie

„Moderní neviditelný Ulenspiegel“ – Pérák jako davová psychóza, nebo katarze?	183
---	-----

„Byl oblečený v tmavém a měl tady nahoře ty baterky“ – Pérák jako ostenzivní praktika	194
„Jako když štěkne srnec v říji“ – Pérák jako mytologizace sexuální agrese	210
„No jistě, pérák, to bylo jeden čas téma!“ – Jičínský pérák jako lokální panika	214
Pérák jako <i>liminal persona</i> – Produkt kognitivní disonance	242
V. Superhrdina pro každý režim	
Pérák v české kulturní paměti	246
Vzpomínání na přízraky – Nostalgizace péráka v literatuře	247
Od monstra k superhrdinovi – Ideologizace péráka po roce 1945	254
„Nastala chvíle pro péráka“ – Komodifikace péráka po roce 2002	267
„Jsem tady a vím, že to víte“ – Pérák znovu v ulicích	274
Závěr	279
Přílohy	285
Seznam barevných ilustrací	301
Seznam černobílých ilustrací	302
Seznam map	304
Seznam tabulek	304
Seznam příloh	305
Seznam citovaných narátorů a informátorů	305
Seznam literatury	308
Primární literatura	308
Sekundární literatura	318
Resumé	341
The Myth of the Spring Man	341
Mythos Federmann	346
Миф о «попрыгунчике»	351
Jmenný rejstřík	356